

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-09-02/2013

P/13/100

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/100 – Działania Policji na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Kontrolę przeprowadził, na podstawie art. 2 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ , Krzysztof Baron, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86740 z dnia 13 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, ul. Lompy 19, 40-038 Katowice nr statystyczny 270208292 ² .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Śląskim Komendantem Wojewódzkim Policji od dnia 24 maja 2013 r. jest nadinspektor Krzysztof Jarosz. Poprzednio obowiązki Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji pełnili: w okresie od dnia 26 kwietnia 2013 r. do 23 maja 2013 r. mł. insp. Roman Rabsztyn, w okresie od dnia 25 kwietnia 2013 r. do dnia 25 kwietnia 2013 r. mł. insp. Zbigniew Klimus. Wcześniej Komendantami Wojewódzkiej Policji w Katowicach byli: w okresie od dnia 9 lutego 2012 r. do dnia 20 kwietnia 2013 r. nadinsp. Dariusz Działo i w okresie od dnia 9 kwietnia 2008 r. do dnia 8 lutego 2012 r. nadinsp. Dariusz Biel. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³, działania Śląskiego Wojewódzkiego Komendanta Policji w Katowicach na rzecz bezpieczeństwa obywateli w ruchu drogowym w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie:

- przygotowanie KWP do działań na drogach w zakresie przyjętej koncepcji działań, ich organizacji jak i osiągania wyznaczonego etatowego poziomu zatrudnienia funkcjonariuszy w pionie ruchu drogowego,
- organizację i realizację służby funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego na drogach,

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., zwana dalej ustawą o NIK.

² Zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia „KWP” lub „Komendą”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- wprowadzenie Systemu Wspierania Dowodzenia, który skutecznie wspomaga realizację służby we wszystkich jednostkach,
- działania KWP związane z opiniowaniem projektów organizacji ruchu drogowego,
- realizację Priorytetów Komendanta Głównego Policji⁴ i Komendanta Wojewódzkiego Policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie województwa śląskiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niedostatecznej liczby funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego przeszkolonych na kursach specjalistycznych ruchu drogowego,
- nieosiągnięcia wyznaczonych przez Komendanta Wojewódzkiego Policji dla KWP normatywów wyposażenia w pojazdy, sprzęt i technikę policyjną jak i wyposażenia indywidualnego policjantów pionu ruchu drogowego,
- przekroczenia norm dotyczących posiadania pojazdów w podległych jednostkach organizacyjnych Policji,
- niezgodnego z przepisami przeprowadzenia odprawy do pełnienia służby funkcjonariuszy Komisariatu Autostradowego Policji w Gliwicach,
- przypadku nierzetelnego nadzoru nad terminowością wprowadzenia Karty zdarzenia drogowego do systemu SEWIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie koncepcyjne, organizacyjno-kadrowe i techniczne KWP do działań na drogach

Opis stanu faktycznego

Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, w tym Wydziału Ruchu Drogowego⁵, funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁶, inne powszechnie obowiązujące akty prawa oraz zarządzenie nr 1041 KGP z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁷.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, KWP jest jednostką Policji właściwą na obszarze województwa śląskiego. Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach nadał Regulamin Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach w dniu 18 lutego 2009 r., a w załączniku do Decyzji Komendanta WP Nr 160/09 z dnia 8 maja 2009 r. zatytułowanym: Szczegółowe zadania WRD KWP W Katowicach Komendant uszczegółowił zadania WRD, które polegają m. in. na:

- stwarzaniu warunków do sprawnego i skutecznego działania komórek organizacyjnych ruchu drogowego w komendach powiatowych i miejskich,
- analizowaniu oraz prognozowaniu zagrożeń bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym,
- inspirowaniu i koordynowaniu programów prewencyjnych w zakresie ruchu drogowego,

⁴ Zwanego dalej KGP.

⁵ Zwany dalej WRD.

⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.), dalej „ustawa o Policji”.

⁷ Dz. Urz. KGP 2013, poz. 50.

- sprawowaniu nadzoru instancyjnego nad procesową obsługą miejsc zdarzeń drogowych,
- organizowaniu i koordynowaniu współdziałania z instytucjami właściwymi w sprawach związanych z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym w jego organizacji,
- realizowaniu przez Sekcję Kontroli Ruchu Drogowego WRD ochrony bezpieczeństwa i porządku w ruchu autostradowym oraz nadzorowaniu śląskiego odcinka autostrady i realizację zadań służby prewencyjnej Policji w tym zakresie.

Od 1 stycznia 2013 r. tj. od dnia wejścia w życie rozkazu organizacyjnego Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 17.grudnia 2012 r. nr 9/12 w sprawie zmian organizacyjnych oraz utworzenia Komisariatu Autostradowego Policji w Gliwicach, z zadań WRD zostały wydzielone do Komisariatu Autostradowego Policji⁸ zadania dotyczące obsługi w zakresie ruchu drogowego na śląskich odcinkach autostrad A-1 i A-4. W KAP (wg Regulaminu KAP z dnia 14.stycznia 2013 r.) działają następujące komórki organizacyjne: Zespół Dyżurnych, Ogniwo Kontroli Ruchu Drogowego, Ogniwo Obsługi Zdarzeń Drogowych, Zespół Wspomagający.

W WRD na podstawie ww. rozkazu została zlikwidowana Sekcja Kontroli Ruchu Drogowego . Pozostały do realizacji przez WRD (wg Załącznika nr 11 do Decyzji ŚKWP z dnia 25 marca 2013 r. pod nazwą Szczegółowe Zadania WRD KWP w Katowicach) zadania dotyczące m.in.:

- nadzoru i kontroli funkcjonowania systemu „SEWIK” w zakresie poprawności, rzetelności i terminowości rejestrowania przez KMP/KPP i KAP zdarzeń drogowych,
- nadzoru i kontroli funkcjonowania elektronicznej statystycznej karty czynności policjanta ruchu drogowego (SESPOL) w zakresie poprawności, rzetelności i terminowości rejestrowania przez KMP/KPP i KAP,
- nadzoru nad wykorzystaniem w służbie pojazdów, w tym wyposażonych w urządzenia do rejestracji wykroczeń na drogach, kontroli czasu pracy kierowców wykonujących przewozy drogowe, oraz pozostałego sprzętu policyjnego będącego w dyspozycji policjantów ruchu drogowego, w tym urządzeń służących do kontroli: prędkości, stanu trzeźwości, obecności w organizmie środków działających podobnie do alkoholu.

(dowód: akta kontroli str. 4-5, 122-123)

1.1. Przygotowanie koncepcyjne Policji do działań na rzecz bezpieczeństwa na drogach

▪ Zlecenie i wykorzystywanie badań naukowych dot. systemu przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym

Opis stanu faktycznego

KWP w okresie od 01.stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego nie zlecała podmiotom pozapolicyjnym oraz nie wykorzystywała badań naukowych, prac rozwojowych bądź usług badawczych dot. systemów przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym, genezy wypadków drogowych, prawidłowej organizacji ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 29)

▪ Elastyczność systemu oddziaływania na bezpieczeństwo na drogach

KWP przygotowywała półroczne i roczne analizy stanu bezpieczeństwa głównych drogowych ciągów komunikacyjnych przebiegających przez teren województwa

⁸ Zwanego dalej KAP.

śląskiego. W przypadku występowania zmian zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tych drogach, KWP elastycznie reagowała na lokalny, czasowy wzrost zagrożeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. KWP występowała do właściwych Komendantów KMP/KPP z wnioskami o wprowadzenie modyfikacji czasu/miejsca pełnienia służby przez policjantów poszczególnych jednostek Policji. Zmiany w tzw. „Koordynacji centralnej” (dotyczyło to głównych dróg krajowych) wprowadzało Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP⁹, a na innych wyznaczonych trasach Komendy Miejskie/Powiatowe Policji realizowały dyspozycje dostosowane do wniosków wynikających z prowadzonych, wskazanych powyżej analiz (rejonów pełnienia służby w ramach koordynacji centralnej dla danego patrolu uwzględniały odcinki przebiegające przez więcej niż jeden powiat).

Przygotowane w KWP plany wzmożonych działań kontrolnych poświęconych problemom występującym w ruchu drogowym, zawierały dyspozycje wykorzystania policjantów prewencji, a ich dyslokowanie uzależnione było od występujących zagrożeń lokalnych na terenie poszczególnych miast/powiatów woj. śląskiego. Przykładowo, w 2012 r. funkcjonariusze prewencji brali udział w akcjach: „Alkohol i Narkotyki” (w 6 działaniach wzięło udział 2514 policjantów ruchu drogowego oraz 1581 prewencji); „NURD – niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” (w 6 działaniach wzięło udział 2120 policjantów ruchu drogowego oraz 1010 prewencji). W trakcie działań dodatkowo wykorzystywano będące na wyposażeniu Oddziału Prewencji Policji w Katowicach Ruchome Stanowisko Dowodzenia, umożliwiające utrwalenie wykroczeń występujących w ruchu drogowym, a związanych z bezpieczeństwem niechronionych uczestników ruchu drogowego.

W celu zwiększenia stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, KWP, poza działaniami ogólnokrajowymi zleconymi przez KGP, przeprowadzała wzmożone własne akcje skierowane w obszary „problemowe” występujące w ruchu drogowym, np. „Kontrola Drogowa – Pieszy” (w 2012 r. przeprowadzono 44 razy działania, w których wzięło udział 6221 policjantów ruchu drogowego oraz 10690 prewencji, a w I kwartale 2013 r. wzięło w nich udział 1092 policjantów ruchu drogowego oraz 628 prewencji), „Trzeźwość” (w 2012 r. w 18 działaniach wzięło udział 4529 funkcjonariuszy ruchu drogowego oraz 1961 prewencji). W 2013 r. w 3 działaniach uczestniczyło 763 policjantów ruchu drogowego oraz 176 prewencji).

W 2012 r. z inicjatywy WRD KWP przeprowadzono działania „Trzymaj się prawego pasa” na drogach o co najmniej dwóch pasach ruchu w jednym kierunku, w celu egzekwowania od kierujących obowiązku poruszania się prawym pasem ruchu.

W ramach organizowanych wzmożonych działań „Bezpieczny Weekend” w KWP przyjęto zasadę wyznaczania patroli na głównych drogowych ciągach komunikacyjnych województwa. Przygotowywany harmonogram pełnienia służby przez policjantów ruchu drogowego dostosowany był do planowanego natężenia ruchu na drogach województwa. Ponadto przeprowadzano na bieżąco Analizę występowania zagrożeń i w zależności od potrzeb modyfikowany był czas pełnienia służby podczas akcji „Bezpieczny weekend”.

W celu właściwego zabezpieczenia oraz zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym podczas wykorzystania dróg w sposób szczególny, w rejonach organizowania imprez sportowych, generujących dodatkowe zagrożenie dla uczestników imprez oraz innych użytkowników dróg, KWP prowadziła elastyczne wsparcie zabezpieczenia, kierując dodatkowe siły ruchu drogowego oraz prewencji. (np. zabezpieczenie wyścigu kolarskiego Tour de Pologne, Gwieździsty Złot Motocyklowy na Jasnej Górze w Częstochowie). W 2012 r. na drogach województwa śląskiego odbyło się 440 imprez, w roku 2013 – 200.

(dowód: akta kontroli str.29-33)

⁹ Do 16 kwietnia 2013 r. – Biuro Ruchu Drogowego KGP.

▪ **Organizacja powoływania, realizacji zadań i wynagradzania biegłych spoza Policji**

W KWP nie powoływano w badanym okresie biegłych w zakresie ruchu drogowego i - jak podał Naczelnik WRD - nie istnieją specjalne uregulowania dotyczące powoływania spoza Policji biegłych z zakresu ruchu drogowego do prowadzenia postępowań przygotowawczych. Listy biegłych z tego zakresu były publikowane przez Sądy Okręgowe w Bielsku Białej, Częstochowie, Gliwicach i Katowicach.

(dowód: akta kontroli str.30)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Opis stanu
faktycznego

1.2. Stan organizacyjno-kadrowy pionu ruchu drogowego¹⁰

▪ **Przesłanki i faktyczna organizacja pionu ruchu drogowego**

W KWP funkcjonuje WRD z opisanymi w punkcie 1 niniejszego wystąpienia zadaniami do realizacji. Od początku 2013 r. w strukturach KWP zadania nadzorowania bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym na śląskich odcinkach autostrad A-1 i A-4 przejął Komisariat Autostradowy Policji w Gliwicach. Komisariat bezpośrednio podlega Śląskiemu Komendantowi Wojewódzkiemu Policji. Wprowadzona zmiana organizacyjna i wyłączenie nadzorowania ruchu drogowego na autostradach do komisariatu specjalistycznego, oraz wzmocnienie kadrowe nadzoru nad tym obszarem działania prd miała na celu wzmocnienie faktycznego nadzoru nad bezpieczeństwem ruchu drogowego na autostradach.

(dowód: akta kontroli str.4-5, 95-128)

▪ **Stan organizacyjny i liczebny prd – 30 czerwca 2013. Fluktuacja kadr w latach 2012-2013**

W roku 2012 r. WRD liczył 42 etaty (3 osoby kierownictwa i 39 funkcjonariuszy), zatrudnionych było 39 funkcjonariuszy, z tego 3 osoby kierownictwa i 36 funkcjonariuszy. W Wydziale pracowało ponadto 16 pracowników cywilnych. W związku z wyłączeniem z dniem 1 stycznia 2013 r. ze struktur organizacyjnych WRD Sekcji Kontroli Ruchu Drogowego (15 etatów i osób) i powołaniem do działania na bazie jej funkcjonariuszy Komisariatu Autostradowego Policji, zatrudnienie funkcjonariuszy prd KWP wzrosło z 42 do 81 etatów (92,0%), w tym w KAP do 54 etatów.

Stan zatrudnienia w prd (tj. WRD i KAP) na koniec czerwca 2013 r. wynosił 75 osób, z tego 24 pracowały w WRD, a 51 - w KAP.

(dowód: akta kontroli str. 34-35, 146-147)

Śląski Komendant Wojewódzki Policji nie zwracał się do Komendanta Głównego Policji z wnioskiem o zwiększenie zatrudnienia w komórkach ruchu drogowego, „gdyż zgodnie z poleceniem Komendanta Głównego Policji zawartym w piśmie z dnia 24 kwietnia 2013 r. (znak sprawy ER-69/13) – w tym konkretnym przypadku nie przewidziano możliwości wystąpień do Komendanta Głównego Policji o dodatkowe etaty na ten cel.” Jednocześnie wyjaśnił, że „przeprowadzono analizę stanów etatowych komórek ruchu drogowego w garnizonie śląskim, w celu wygospodarowania etatów we własnym zakresie. Ustalono, że udział procentowy liczby etatów komórek prd w stosunku do całego stanu etatowego garnizonu wyniósł 9,09%. W celu osiągnięcia wartości minimum 10,0% wskaźnika określonego przez

¹⁰ Pion ruchu drogowego zwany dalej prd.

Komendanta Głównego Policji jako wskaźnika docelowego, należałoby zwiększyć obsadę etatową prd o 104 etaty. Przeprowadzono symulację zmian w stanie etatowym poszczególnych jednostek Policji w celu osiągnięcia ww. wskaźnika. Jednostki Policji są w trakcie zmian organizacyjnych – 14 z 18 jednostek w których konieczne było zwiększenie stanu etatowego prd wydano rozkazy organizacyjne, zaś w 4 rozpatrywane są wnioski i rozkazy organizacyjne są w przygotowaniu. Zaplanowane przesunięcia etatów zostaną zakończone w III kwartale 2013 r.”

Na dzień 1 lipca 2013 r. w komórkach ruchu drogowego zatrudnionych było 943 policjantów. W stosunku do stycznia 2012 r. zatrudnienie zwiększyło się o 58 funkcjonariuszy.

(dowód: akta kontroli str. 133, 144)

Zgodnie z poleceniem Komendanta Głównego Policji z dnia 24 kwietnia 2013 r. termin realizacji zadania upływa z dniem 31 grudnia 2013 r. (przesunięcie etatów jako pierwszy etap i obsadzenie tych etatów jako drugi etap kończy się 31 grudnia 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 143)

▪ **Adekwatność wielkości i struktury prd do stanu bezpieczeństwa na drogach**

Śląski Komendant Wojewódzki Policji w wyjaśnieniach podał, że „objęcie właściwym nadzorem ruchu drogowego istniejących i nowobudowanych dróg różnej kategorii, w tym autostrad, związane było np. z wygenerowaniem dodatkowych etatów z własnych zasobów, gdyż Komendant Główny Policji, pomimo wystąpienia, nie przyznał dla KWP w Katowicach dodatkowych etatów na ten cel. Z wygospodarowanych etatów z poszczególnych KP(M)P przez obszary na terenie których przechodzą odcinki autostrad oraz z etatów KWP utworzono Komisariat Autostradowy Policji w Gliwicach. Nie jest to jednak średni standard europejski w zakresie stanu etatowego, który przewiduje jednego policjanta na 2 km autostrady¹¹”.

Obecnie KAP obsługuje autostrady A-1 i A-4 – zgodnie z Zarządzeniem ŚKWP Nr 27/13 z dnia 28.stycznia 2013 r. w sprawie właściwości terytorialnej KAP-na odcinkach A-4 od Brzęczkowic do granicy woj. śląskiego z woj. opolskim i A-1 od granicy państwa do węzła Pyrzowice. Suma długości obsługiwanych odcinków autostrad wynosiła 158 km. Liczba funkcjonariuszy pełniących służbę w KAP wynosiła na 30 czerwca 2013 r. – 51 osób. Tak więc jeden policjant prd przypada na 3 km autostrady.

(dowód: akta kontroli str. 134, 465-467)

▪ **Stan wyszkolenia prd**

Przeszkolenie policjantów w zakresie ruchu drogowego

W 2012 r. wśród 42 funkcjonariuszy zatrudnionych w WRD, 29 miało ukończony kurs ruchu drogowego (RD), w tym wszystkich 15 funkcjonariuszy Sekcji Kontroli Ruchu Drogowego. Na dzień 1 stycznia 2012 r. w WRD ukończony kurs specjalistyczny w zakresie czynności na miejscu zdarzenia drogowego (RWD) miało dziewięciu (tj. 69,0%) funkcjonariuszy. Nikt nie ukończył kursu obsługi

¹¹ zgodnie z „załoženiami funkcjonalno-organizacyjnymi nadzoru nad ruchem drogowym pełnionego przez Policję na autostradach i drogach ekspresowych” opracowanymi przez Biuro Ruchu Drogowego KGP L.dz. RD-I-124/09/DCH z dnia 19 stycznia 2009 r.

wideorejestratorów wykroczeń (VR). Kurs kontroli tachografów (T) ukończyło trzech funkcjonariuszy. Jeden funkcjonariusz ukończył kurs w zakresie programu „Gambit-2005” (GAMB). Kurs w zakresie kierowania motocyklem szosowym (TJMS) ukończyło dwóch funkcjonariuszy, zaś kurs doskonalenia techniki jazdy samochodem (TJS) ukończyło dwóch funkcjonariuszy. Absolwentami kursu kwalifikowanej pierwszej pomocy było trzech funkcjonariuszy.

Na 30 czerwca 2013 r. spośród 24 funkcjonariuszy ukończone kursy mieli: RD – 16 osób (66,7%), RWD – cztery osoby (16,0%), TJSM – jedna osoba (4,0%), TJS – jedna osoba (4,0%), kwalifikowanej pierwszej pomocy sześć osób (25,0%). Dwóch nowoprzyjętych funkcjonariuszy (od 1 kwietnia i od 1 czerwca 2013 r.) nieprzeszkolono na żadnym kursie.

Na koniec I półrocza 2013 r. w KAP na 53 funkcjonariuszy, 29 osób (54,0%) ukończyło RD, 11 (tj. 20,7%) funkcjonariuszy ukończyło RWD, pięciu (tj. 9,4%) ukończyło VR, czterech (tj. 7,5%) skończyło T. Czterech funkcjonariuszy (tj. 7,5%) ukończyło TJMS, a ośmiu (tj. 15,0%) TJS. 14 funkcjonariuszy ma ukończony kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy (26,4%). Na 53 zatrudnionych w KAP funkcjonariuszy, 18 (tj. 33,9 %) nie miało ukończonego żadnego kursu specjalistycznego.

(dowód: akta kontroli str.39-42, 176)

Możliwości organizacji kursów przez KWP

Śląski Komendant Wojewódzki Policji wyjaśnił, że KWP nie dysponuje odpowiednim zapleczem niezbędnym do przeprowadzenia, w ramach doskonalenia lokalnego, kursów T i VR. Nie posiada bazy noclegowej, środków finansowych, pomocy naukowych takich jak np. trenażery.

Wydział Kadr i Szkolenia KWP dokonał identyfikacji potrzeb szkoleniowych w przedmiotowym zakresie i w 2013 r. zgłosił do Komendy Głównej Policji potrzeby garnizonu śląskiego w zakresie przedmiotowych kursów specjalistycznych: na kurs T – 72 osoby, a na VR – 53 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 133)

Potrzeby, limity i liczba faktycznie przeszkolonych policjantów w skali województwa śląskiego

W zakresie kursu specjalistycznego ruchu drogowego (RD) na 883 zatrudnionych w prd (na dzień 1 stycznia 2012 r.) przeszkolonych było 554 funkcjonariuszy (62%). Potrzeby szkoleniowe określono na 159 osób, zapotrzebowanie na koniec I kwartału 2012 r. wyniosło 90 osób, limit otrzymany z KGP na szkolenie w 2012 r. wyniósł 14 miejsc (tj. 15,0% złożonego zapotrzebowania), faktycznie skierowano na szkolenie 17 osób.

Na 943 zatrudnionych w prd (na dzień 1 lipca 2013 r.) przeszkolonych było 531 funkcjonariuszy (56,3%). Potrzeby szkoleniowe określono na 231 osób, zapotrzebowanie na koniec I kwartału 2013 r. wyniosło 160 osób, limit otrzymany z KGP na szkolenie w 2013 r. wyniósł 24 miejsca (tj. 15,0% złożonego zapotrzebowania), faktycznie skierowano na szkolenie 24 funkcjonariuszy.

W zakresie kursu RWD w 2012 r. przeszkolonych było 88 funkcjonariuszy. Potrzeby szkoleniowe określono na 106 osób, zapotrzebowanie na koniec I kwartału 2012 r. wyniosło 5 osób, nie otrzymano żadnego miejsca na szkolenie z KGP. Podobnie nie otrzymano w 2012 r. przydziału miejsc na szkolenie na kursach VR i programu „Gambit 2005”, pomimo składanych przez KWP zapotrzebowań na uczestnictwo w tych kursach. Na kursy T, TJMS, TJS, KGP przyznała i w efekcie przeszkolono na tych kursach w stosunku do zapotrzebowania odpowiednio 20,0%, 8,0% i 3,0% funkcjonariuszy.

W zakresie kursu specjalistycznego RWD na koniec I półrocza 2013 r. przeszkolonych było 85 funkcjonariuszy. Potrzeby szkoleniowe na 2013 r. określono

na 109 osób, zapotrzebowanie na koniec I kwartału 2012 r. wyniosło 34 osoby, otrzymano z KGP 8 miejsc na szkolenie i tyleż funkcjonariuszy na nie skierowano. Na szkolenie na kursie VR otrzymano z KGP skierowanie dla 10 funkcjonariuszy (tj. na 18,0% w stosunku do złożonego zapotrzebowania). W przypadku kursu T przydział zaspokoił 29,0% zapotrzebowania na kurs, w przypadku kursu TJMS przydział na kurs w stosunku do potrzeb wyniósł 11,0%. Podobnie jak w roku poprzednim zapotrzebowanie na kurs TJS w stosunku do potrzeb zaspokojono jedynie w 3,0%. Żaden z funkcjonariuszy nie mógł skorzystać – ze względu na brak przydziału z KGP - ze szkolenia programu „Gambit 2005” pomimo złożonego zapotrzebowania przez KWP na 15 miejsc szkoleniowych.

(dowód: akta kontroli str. 39-42, 176)

Nie odnotowano przypadków niewykorzystania przydzielonych miejsc na szkolenie, poza przypadkiem losowym. W I półroczu 2013 r. odnotowano jeden przypadek niewykorzystania miejsca przydzielonego dla KPP w Żywcu na kurs TJMS-3/13. przez funkcjonariusza KPP w Żywcu, który z uwagi na zły stan zdrowia potwierdzony zwolnieniem lekarskim (od dnia 1 do 20 czerwca 2013 r.) nie zgłosił się na szkolenie. Z uwagi na termin powiadomienia nie było możliwe skierowanie na przedmiotowy kurs w zastępstwie innego policjanta.

(dowód: akta kontroli str. 39-42, 129, 133-134, 164-165, 176)

Zarządzenie Komendanta Głównego Policji z 27 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów¹² w art. 2 ust. 1 stanowi: *Zadania Policji w zakresie kontroli ruchu drogowego wykonuje policjant pełniący służbę w komórce właściwej do spraw ruchu drogowego, posiadający przeszkolenie w tym zakresie, zwany dalej "policjantem ruchu drogowego".*

W Komisariacie Autostradowym Policji w Gliwicach na 53 zatrudnionych i pełniących czynności na drodze funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego (prd), 24 funkcjonariuszy (45,2%) nie posiadało przeszkolenia specjalistycznego ruchu drogowego (RD), a 18 (3,9%) nie posiadało żadnego przeszkolenia specjalistycznego z prd.

(dowód: akta kontroli str.41-42)

W wyjaśnieniach Naczelnik Wydziału Kadr i Szkolenia podał, że niekompletne przeszkolenie zawodowe z zakresu ruchu drogowego policjantów z KAP w Gliwicach nie jest naruszeniem ww. przepisów obowiązujących w Policji, lecz stanowi pewną barierę w realizowaniu specyficznych zadań przez funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego. Braki w przeszkoleniach są wynikiem niewystarczającej liczby miejsc szkoleniowych w ośrodkach zarządzanych przez KGP, przeprowadzających kursy dla policjantów pionu ruchu drogowego w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Komenda Główna Policji zrealizowała w 2012 r. jedynie 19,0% zapotrzebowania KWP w Katowicach na kurs RD, 20,0% zapotrzebowania na kurs T, nie przeszkolono nikogo pomimo zgłaszanego zapotrzebowania na kursie w zakresie czynności na miejscu zdarzenia drogowego. W I półroczu 2013 r. w zakresie kursu RWD zrealizowano 15,0% zapotrzebowania KWP.

(dowód: akta kontroli str. 245-248)

▪ Znajomość języków obcych

Spośród 76 funkcjonariuszy zatrudnionych w WRD i KAP 2 osoby (2,6%) posiadały

¹² Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 100.

certyfikaty potwierdzające znajomość języka obcego.

(dowód: akta kontroli str.154-156)

▪ **System motywacyjny policjantów prd**

Zastępca Naczelnika WRD wyjaśnił, że policjanci pionu ruchu drogowego są motywowani do pracy zgodnie z zapisami ustawy o Policji. Bezpośredni przełożeni policjantów mogą wnioskować o ich wyróżnienie do Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji zgodnie z art. 87 ust. 1 Ustawy o Policji. *Policjantowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę, w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielone wyróżnienie, pochwała, krótkoterminowy dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 10 dni roboczych, przyznana odznaka resortowa, przedterminowe mianowanie na wyższy stopień policyjny.*

Niezależnie od wyróżnień, o których mowa w art. 87 ust. 1, na podstawie art. 110a ust. 1 ww. ustawy policjantowi, mogą być przyznawane nagrody motywacyjne, w formie pieniężnej lub rzeczowej, za wzorowe wykonywanie zadań służbowych, wykazywane w służbie męstwo i inicjatywę oraz pełnienie służby w trudnych warunkach.

(dowód: akta kontroli str.165)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie stwierdzono, że niedostateczna była liczba funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego przeszkolonych na kursach specjalistycznych ruchu drogowego, gdyż wg stanu na 1 lipca 2013 r. na 531 funkcjonariuszy 231 (tj. 43,5%) funkcjonariuszy prd nie posiadało kursu specjalistycznego ruchu drogowego.

Ocena częściowa

NIK ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

1.3. Stan wyposażenia policjantów prd w pojazdy i sprzęt

▪ **Sposób wyposażania policjantów prd w pojazdy, uzbrojenie, umundurowanie i sprzęt**

Opis stanu
faktycznego

Sprzęt specjalistyczny taki jak: ręczne mierniki prędkości (RMP), urządzenia do badania trzeźwości, narkotestery z przeznaczeniem dla pionu ruchu drogowego kupowany jest przede wszystkim w ramach zakupów centralnych bądź wspólnych (gdy jedna z komend wojewódzkich organizuje zakup wspólny dla większej liczby komend). KWP realizuje również zakupy w ramach środków pochodzących z Funduszu Wsparcia Policji, środków finansowych pochodzących z postępowań szkodowych, środków budżetowych. Wykorzystywany jest również sprzęt pochodzący z darowizn rzeczowych oraz sprzęt użyczony. Zakupy dokonywane bezpośrednio przez Wydział Zaopatrzenia KWP w Katowicach¹³ na potrzeby pionu ruchu drogowego prowadzone są na podstawie zgłoszonych zapotrzebowań przez WRD lub jednostki terenowe. W zakresie sprzętu specjalistycznego w garnizonie śląskim przyjęto zasadę konsultowania planowanych zakupów jak i zlecanych usług z komórkami ruchu drogowego. Tego rodzaju konsultacje dotyczą asortymentu planowanego do zakupu na potrzeby pionu ruchu drogowego, opinii do

¹³ dalej: „Wydział Zaopatrzenia”.

proponowanych do zakupów sprzętu, ich działania oraz przydatności w służbie. W większości przypadków to komórki ruchu drogowego w kierowanych do Wydziału Zaopatrzenia zapotrzebowaniach, wskazują konkrety rodzaj, model asortymentu do zakupu. Z uwagi na różnorodność sprzętu dostępnego na rynku, niejednokrotnie Wydział Zaopatrzenia dodatkowo konsultuje przedmiot zakupu z WRD. W przypadku zakupu ze środków pochodzących z Funduszu Wsparcia Policji przedmiot zamówienia określony jest przez jednostkę terenową której porozumienie z organizacją współfinansującą zakup dotyczy (np. organ samorządowy). W prowadzonych postępowaniach przetargowych do udziału w pracach komisji przetargowej powoływani są funkcjonariusze pionu ruchu drogowego. Pion ruchu drogowego w woj. śląskim wyposażony jest w nowy sprzęt transportowy (w wyniku realizacji zapotrzebowań składanych do KGP) kupowany przez Komendę Główną Policji w formie zakupów centralnych oraz poszczególne Komendy Wojewódzkie Policji w kraju najczęściej w formie zakupów wspólnych. O przydziale zakupionego sprzętu transportowego dla KMP/KPP decyduje Komendant Wojewódzkiej Policji. W 2012 r. przedstawiciele pionu ruchu drogowego z woj. śląskiego uczestniczyli w KGP w opracowywaniu specyfikacji dot. Ambulansów Pogotowia Ruchu Drogowego oraz pojazdów wyposażonych w wideorejestrator. Sprzęt teleinformatyczny jest dostarczany do KMP/KPP na podstawie rozdzielnika opracowanego we właściwym wydziale merytorycznym KWP i kierownik jednostki terytorialnej Policji rozdziela otrzymany sprzęt.

(dowód: akta kontroli str.165-166, 168-172)

▪ **System certyfikacji metrologicznej sprzętu pomiarowego i stan sprzętu pomiarowego z punktu widzenia prawnej kontroli metrologicznej**

W garnizonie śląskim każdorazowo nowo zakupiony sprzęt podlegający kontroli metrologicznej (przrządy do kontroli prędkości w ruchu drogowym) dostarczany jest z ważnym świadectwem legalizacji. W przypadku sprzętu do kontroli zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu do urządzeń dołączane są aktualne świadectwa wzorcowania. Przedmiotowe dokumenty wystawiane są przez Urząd Miar bądź akredytowane laboratoria. W zakresie urządzeń do wstępnego wykrywania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu np. AlcoBlow zarówno w opinii WRD, jak i Biura Ruchu Drogowego KGP, urządzenia tego typu nie wymagają wzorcowania. Zgodnie z zaleceniami producenta urządzenia tego typu poddawane są okresowej kalibracji.

(dowód: akta kontroli str.166, 173-175)

▪ **Normowanie wyposażenia w pojazdy, sprzęt i przedmioty zaopatrzenia mundurowego**

Zgodnie z zapisami Zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania¹⁴ w zakresie techniki policyjnej, została opracowana i zatwierdzona przez ówczesnego Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach „Zbiorcza tabela należności”. W okresie objętym kontrolą do Wydziału Zaopatrzenia KWP w Katowicach nie wpłynęły z jednostek terenowych zweryfikowane tabele należności, które stanowiłyby podstawę dokonania zmian w „Zbiorczej tabeli należności”. Naczelnik WRD w wyjaśnieniach podał, że z uwagi na utworzenie w garnizonie śląskim KAP, trwają prace nad aktualizacją norm należności. Normatywy dotyczące środków transportu sporządzone zostały przez pracowników Wydziału Transportu KWP w Katowicach w roku 2009,

¹⁴ Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 70 ze zm., dalej: „Zarządzenie nr 13”.

a aktualizowane w roku 2011 i zostały zatwierdzone w dniu 11 lutego 2009 r. oraz 27 stycznia 2011 r. W związku ze zmianami organizacyjnymi w KWP (wzrost etatów, zmiana struktury organizacyjnej) Wydział Transportu KWP¹⁵ wystosował pismo do Biura Logistyki KGP o możliwość aktualizacji należności. W odpowiedzi uzyskał informację na temat trwających w KGP prac nad nowelizacją zarządzenia w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji w sprzęt transportowy. Naczelnik WRD podał w wyjaśnieniach, że podczas naliczania dodatkowych norm należności w zakresie sprzętu transportowego Wydział Transportu wziął pod uwagę zgłoszone potrzeby oraz faktycznie wykorzystany sprzęt w komórkach organizacyjnych oraz jednostek terenowych garnizonu śląskiego Policji.

W 2012 r. zostały ustalone i zatwierdzone tabele należności na sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny. Jak podano w wyjaśnieniu w chwili obecnej w związku z przesunięciami kadrowymi i zmianami organizacyjnymi trwają prace nad nowymi tabelami należności.

(dowód: akta kontroli str.166-167, 197-204)

W zarządzeniu nr 118 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy¹⁶ w §4 ust.2 ustalono, że liczba dodatkowych należności nie może przekroczyć 10,0% przysługującej należności.

W prd w jednostkach Policji podległych Śląskiemu Komendantowi Wojewódzkiemu Policji nie wykazano środków transportu nieobjętych normatywami. Stwierdzono natomiast przekroczenie liczby pojazdów określonych w przyjętych normatywach dla środków transportowych.

W przypadku samochodu osobowego nieoznakowanego typu A, normatyw w zarządzeniu nr 118 ustalono na cztery pojazdy, normatyw dla KWP nie przewidywał takich pojazdów na wyposażeniu prd. Stwierdzono tymczasem, że w posiadaniu jednostek organizacyjnych podległych KWP było 13 samochodów tego typu.

W przypadku samochodu furgon oznakowany normatyw w zarządzeniu nr 118 ustalono na 17 pojazdów, normatyw dla KWP nie przewidywał takich pojazdów na wyposażeniu prd, a w posiadaniu prd KWP były 23 samochody tego typu.

Naczelnik Wydziału Transportu KWP podinsp. Jarosław Jelonek nie wyjaśnił jednoznacznie przyczyn rozbieżności pomiędzy normatywem, a liczbami faktycznie posiadanych pojazdów, wskazując okoliczności takie jak: brak w Zarządzeniu 118 KGP wytycznych dla prd dotyczących naliczania norm pojazdów osobowych typu A, oraz furgonów oznakowanych.

(dowód: akta kontroli str. 177-178, 470)

Wykazano natomiast wyposażenie w sprzęt techniki policyjnej nieobjęty normatywami wynikającymi z zarządzeń KGP, a przyjęty w normatywie ustalonym w KWP. Normatyw KWP przewiduje 48 narkotesterów jednorazowych i 2 narkotestery elektroniczne stacjonarno-przenośne. Faktycznie w jednostkach Policji województwa śląskiego znajduje się odpowiednio 69 i 4 urządzenia tego typu.

(dowód: akta kontroli str. 179)

Do 2011 r. w woj. śląskim obsługa fotoradarów znajdowała się w kompetencji WRD. W ramach tej obsługi przygotowywano harmonogram użytkowania fotoradaru przez określone KMP/KPP woj. śląskiego, sporządzano zestawienia statystyczne

¹⁵ dalej: „Wydział Transportu”.

¹⁶ Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 42 ze zm., zwanym dalej: „Zarządzeniem nr 118”.

z wykorzystania fotoradarów, zgrywane były zdjęcia wykonane przez jednostki terenowe Policji, a następnie przygotowywany materiał był przysyłany do właściwej jednostki Policji celem przeprowadzenia stosownych czynności wyjaśniających. W okresie tym obsługą fotoradarów w WRD zajmował się 1 policjant oraz 3 pracowników cywilnych. Po przekazaniu urządzeń i ich obsługi do ITD, etaty te przekazano do jednostek terenowych celem ich wzmocnienia. Etat policyjny (specjalisty) i etaty cywilne zostały przekazane do KPP w Zawierciu i KAP. Do Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego Delegatura Śląsk z KWP w Katowicach w 2011 r. przekazano 7 urządzeń rejestrujących przekroczenia dopuszczalnej prędkości.

(dowód: akta kontroli str.164)

▪ Stan liczebny normatywny i faktyczny pojazdów, uzbrojenia i sprzętu

W okresie kontrolowanym w KWP obowiązywały należności na sprzęt transportowy, opracowane na podstawie Zarządzenia nr 118 i zatwierdzone 11 lutego 2009 r., z aktualizacją z 27.stycznia 2011 r. Należności te ustalono w podziale na jednostki organizacyjne Policji podległe Komendantowi Wojewódzkiemu Policji (nie ustalono podziału na poszczególne piony działania Policji).

(dowód: akta kontroli str.199-204)

Normatyw KGP wg stanu na 30.czerwca 2013 r. dla jednostek Policji całego województwa śląskiego przewidywał 214 samochodów osobowych, przyjęty normatyw dla tych jednostek przewidywał 156 pojazdów, faktycznie w jednostkach znajdowało się 161 samochodów osobowych (sprawnych i niesprawnych). Dla furgonów liczby te kształtowały się odpowiednio 59, 70 i 46; natomiast dla motocykli odpowiednio 68, 58 i 55.

(dowód: akta kontroli str.335-336)

Normatyw KGP wg stanu na 30.czerwca 2013 r. przewidywał 935 tarcz STOP do zatrzymywania pojazdów, normatyw przyjęty w jednostkach Policji województwa śląskiego przewidywał 858 tarcz, faktycznie brak było 359 tarcz. W stosunku do normatywów przyjętych w jednostkach brak było 47 latarek halogenowych, 52 kolczatek drogowych, 22 przyrządów do badania zawartości alkoholu w badanym powietrzu, 99 mierników prędkości (laserowych i radarowych), 226 radiotelefonów noszonych, 34 podkaskowych zestawów motocyklisty, 32 mobilnych terminali przewoźnych i 9 mobilnych terminali noszonych. Brak było tylko 1 aparatu fotograficznego.

(dowód: akta kontroli str. 339)

Kontrolowane w dniu 27 czerwca 2013 r. jak i w dniu 1 lipca 2013 r. 3 pojazdy nie były wyposażone zgodnie z normami ustalonymi w załącznikach do zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania. Braki ujawniono w wyposażeniu pojazdów samochodowych, jak i motocykli.

1.Zgodnie z załącznikiem nr 8, zestaw nr 7 - normy należności wyposażenia techniki policyjnej dla pojazdów – motocykl przewidują na wyposażeniu motocykla „Pojemnik kontrolera Wrzos MR” (poz. 16 wykazu), szablon zakresów pomiarowych prędkości (poz. 26 wykazu). Patrol nie posiadał ww. przedmiotów.

2.Zgodnie z załącznikiem nr 2 zestaw nr 4 lit. f, na wyposażeniu ambulansu pogotowia wypadkowego (według protokołu z odprawy patrol również miał

realizować zadania z zakresu obsługi zdarzeń drogowych) winien znajdować się worek na zwłoki i szczypce metalowe, których nie było na wyposażeniu radiowozu.

3.W samochodzie ruchu drogowego zgodnie z zał. Nr 2, zestaw nr 4 lit. g winien znajdować się kaftan bezpieczeństwa, którego nie było na wyposażeniu badanego radiowozu.

4.Normy należności wyposażenia techniki policyjnej dla pojazdów samochodowych dla samochodu patrolowego (zgodnie z załącznikiem nr 8 zestaw nr 7) przewidują m.in. posiadanie kolczatki drogowej (poz. 11 wykazu) oraz szablonu zakresów pomiarowych prędkości (poz. 26 wykazu). Przedmiotów tych nie miał na wyposażeniu badany radiowóz.

(dowód: akta kontroli str.205-244)

Odpowiedzialny za zapewnienie zaopatrzenia niezbędnego i zgodnego z normami w środki materiałowo-techniczne i sprzęt specjalistyczny Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia podkom. Ireneusz Gózdź wyjaśnił, że brak wyposażenia pojazdów w przedmiotowy sprzęt spowodowany jest: *„brakiem zgłoszenia zapotrzebowania na te przedmioty przez KAP”, a w przypadku pojemników kontrolera „Wrzos MR” i szablonów zakresów pomiarowych prędkości – „brakiem opisu przedmiotu wyposażenia, (...) Nadmienić należy, że zarówno tutejszy WRD, jak i Biuro Logistyki Policji KGP nie był i nie jest w stanie określić parametrów technicznych tego wyposażenia (...) powyższy asortyment obecnie stanowi przedmiot analizy podczas opracowywania nowych norm należności wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej”.*

(dowód: akta kontroli str. 185-187, 287)

Zastępca Śląskiego Wojewódzkiego Komendanta Policji insp. Roman Rabsztyn w wyjaśnieniach podał, że przyczyną nieosiągnięcia przyjętych dla jednostek Garnizonu Śląskiego Policji norm w wyposażeniu są niewystarczające środki finansowe, jak i stale zużywające się wyposażenie. W związku z tym nie ma możliwości ustalenia harmonogramu dochodzenia do norm. W zakresie sprzętu teleinformatycznego i telekomunikacyjnego nie można również ustalić harmonogramu dochodzenia do norm, gdyż niemożliwe jest przewidzenie decyzji centralnych w zakresie przewidywanych środków finansowych przeznaczanych na dany rok na przedmiotowe zakupy. Przyczyną nieosiągnięcia normatywów w zakresie wyposażenia w furgony jest brak środków finansowych na ten cel. Zakup furgonów jest od 2008 r. realizowany jako zakup centralny. KGP była autorem SIWZ dla tych zakupów. Pojazdy APRD były od 2010 r. przekazywane do KWP z KGP.

Zastępca Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji insp. Roman Rabsztyn wyjaśnił ponadto, że Procedura odbioru pojazdów w KWP nie zakłada, aby podczas ich przyjmowania porównywać wyposażenie (w tym w sprzęt techniki policyjnej) z określonymi normami wyposażenia. Pojazdy przyjmowane są jedynie na podstawie zawartej umowy wraz z załącznikiem do specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) – tj. wykazem wyposażenia pojazdu. Z uwagi na fakt, iż w powyższym zakresie nie stwierdzono braków, to tym samym nie informowano KGP.

(dowód: akta kontroli str. 403-404, 435-436)

Nadkom. Mariusz Majewski – Zastępca Naczelnika Wydziału Koordynacji Gospodarki Uzbrojeniem i Techniką Policyjną Biura Logistyki Policji Komendy Głównej Policji w piśmie Cut-3316/13 z 12 sierpnia 2013 r. podał, że kierowany przez niego Wydział nie posiada opisu przedmiotów nazwanych w wykazie takich jak: „pojemnik kontrolera WRZOS MR” oraz „szablon zakresów pomiarowych

prędkości” i obecnie asortyment ten stanowi przedmiot analizy podczas opracowywania nowych norm należności wyposażenia w sprzęt techniki policyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 289)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie ujawniono braki w wyposażeniu policjantów prd, jak i wykorzystywanych przez nich pojazdów służbowych w stosunku do przyjętych norm wyposażenia. Faktycznie przekroczono - w niektórych typach pojazdów takich jak: samochód osobowy nieoznakowany typu A, samochód furgon oznakowany- liczby przyjętych dla KWP norm dla środków transportowych. Nieprawidłowości te szerzej opisano powyżej.

NIK ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości stan wyposażenia policjantów prd w pojazdy i sprzęt.

Ocena częściowa

1.4. Finansowanie potrzeb prd

▪ Sposób i wielkość finansowania potrzeb prd

Opis stanu
faktycznego

Procedury i klucze podziałowe dla poszczególnych zadań w budżecie zadaniowym określa Decyzja nr 205/2013 Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 16 kwietnia 2013 r. w sprawie: planowania, dokonywania, zmian w planie wydatków oraz sporządzania sprawozdań i informacji z wykonania planu w układzie zadaniowym w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz jednostkach terenowych Policji województwa śląskiego w 2013 r. (z późniejszymi zmianami).

Podstawą tworzenia budżetu zadaniowego Policji na 2013 r. było rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz. U. 2011, Nr 56, poz. 290). Zgodnie z katalogiem funkcji państwa oraz przypisanych im zadań określonych przez Ministra Finansów, działalność pionu ruchu drogowego została ujęta dla wydatków budżetowych w obrębie:

Funkcja 2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny

Zadanie 2.1 Ochrona obywateli, utrzymanie porządku publicznego oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Podzadanie: 2.1.4 Funkcjonowanie służby ruchu drogowego,

Działania: 2.1.4.1. Działania kontrolne na drogach, i 2.1.4.2 Działania z zakresu profilaktyki bezpieczeństwa na drogach.

Cele i mierniki realizacji zadań, podzadań i działań zostały przekazane do KWP przez Komendę Główną Policji. Wartość mierników realizacji zadań, podzadań i działań określają wydziały merytoryczne KWP w Katowicach zgodnie z zakresem określonym w Decyzji nr 205/2013.

Podział środków w planie na 2013 rok został dokonany przez Komendę Główną Policji zgodnie ze wskaźnikiem wyliczonym na podstawie liczby etatów funkcjonariuszy i pracowników Policji realizujących zadania w ramach poszczególnych służb wg stanu na dzień 01 stycznia 2013 r.

Podstawą podziału puli środków planowanych na wydatki w 2013 r. realizowane przez KWP, KMP/KPP w ramach funkcji 2 jest liczba etatów funkcjonariuszy i pracowników Policji realizujących zadania w ramach poszczególnych służb wg meldunku kadrowego, tj. etaty na dzień 01 stycznia 2013 r.

W 2012 r. wydatki poniesione na zadanie 2.1.4.1. wyniosły : 50.139.045,22 zł (5,5% wydatków budżetu Policji Śląskiej), a na zadanie 2.1.4.2. – 22.324.346,16 zł (2,5% wydatków budżetu Policji Śląskiej). W I półroczu 2013 r. wydatki na zadanie 2.1.4.1 wyniosły 30.006.615,55 zł (6,3% wykonania budżetu Policji Śląskiej za I półrocze br.), a na zadanie 2.1.4.2. – 8.750.767,81 zł (1,8% wykonania budżetu

Policji Śląskiej za I półrocze br.).

Wykonanie planu za I półrocze 2013 r. wyniosło dla działania 2.1.4.1. – 50,4%, a dla działania 2.1.4.2. – 53,2%.

(dowód: akta kontroli str. 344-345, 348-372)

▪ **Wydzielenie i wielkość środków na finansowanie postępowań przygotowawczych, w tym na koszty biegłych i ekspertyz**

W ewidencji księgowej prowadzonej w Wydziale Finansów KWP w Katowicach w zakresie planu i wykonania wydatków wg klasyfikacji budżetowej nie wyodrębnia się środków na finansowanie postępowań przygotowawczych z zakresu ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str.31, 352-372)

▪ **Zasady i wielkość dofinansowania bądź doposażenia w naturze jednostek Policji przez podmioty pozapolicyjne**

Dofinansowanie jednostek Policji z województwa śląskiego przez podmioty pozapolicyjne za pośrednictwem Funduszu Wsparcia Policji¹⁷ wyniosło:

- w 2012 r. - 7.039.480.28 zł (w tym 39.740.69 zł. - odsetki),
- w I półroczu 2013 r. - 2.140.357.14 zł (w tym 3.171.52 zł. – odsetki).

Zgodnie z art. 13 ust. 4 ustawy o Policji i zapisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 marca 1999 r. w sprawie szczegółowych warunków porozumienia między organem powiatu lub gminy a komendantem wojewódzkim Policji w zakresie pokrywania kosztów utrzymania dodatkowych etatów Policji w rewirach dzielnicowych i w posterunkach Policji¹⁸, dofinansowanie wyniosło:

- w 2012 r. - 3.327.690.48 zł.,
- w I półroczu 2013 r. - 1.393.494.02 zł.

Doposażenie jednostek Policji woj. śląskiego w 2012 r. i I półroczu 2013 r. w sprzęt wykorzystywany przez pion ruchu drogowego przedstawiało się następująco:

- w ramach zawartych umów darowizn otrzymano 6 alkotestów o wartości 12.476,36 zł,
- w ramach zawartych porozumień 17 sztuk sprzętu o wartości 192.086,46 zł,
- w ramach funduszy strukturalnych pt. „Wspólna granica wspólny problem” zostało zakupionych 160 szt. testów jednorazowych do wykrywania narkotyków na ogólną wartość 10 347.26 zł.

W roku 2012 i I połowie 2013 r. podmioty pozapolicyjne dofinansowywały doposażenie jednostek Policji garnizonu śląskiego 4 pojazdami służbowymi przekazanymi do eksploatacji w pionie ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 31-32)

1.5. Przygotowanie prd do współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi

KWP, współpracując ze służbami ratowniczo-gaśniczymi, uczestniczy w opiniowaniu planów działań ratowniczych na A-4 oraz dokumentacji bezpieczeństwa tunelu drogowego w Lalikach. Ponadto funkcjonariusze KWP brali udział we wspólnych ze służbami ratowniczymi i zarządcami dróg ćwiczeniach ratowniczych w tunelu

¹⁷ zgodnie z art. 13 ust. 3 oraz art. 13 ust. 4a ustawy o Policji.

¹⁸ Dz. U. z 1999 r. nr 22, poz. 208, ze zm.

(2011 i 2012 r.) i na autostradzie A-4 (2013 r.). Zagadnienie zostało opisane szerzej w punkcie 2.5 wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str.32)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2. Realizacja przez KWP zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na drogach

2.1. Organizacja i realizacja służby na drogach

- **Organizacja i realizacja przez prd działań na drogach (w świetle §§ 5-6 zarz. KGP 609), w tym koordynacja działań jednostek podległych- Dyslokacja służby na drogach**

Opis stanu faktycznego

Organizację i koordynację służby na odcinkach autostrad i wybranych drogach krajowych prowadzi się w oparciu o Zasady pełnienia służby na drogach objętych centralną koordynacją zatwierdzone 5 grudnia 2011 r. przez KGP. Po analizie aktualnych zagrożeń w cyklach półrocznych opracowuje się zmiany do Harmonogramu pełnienia służby na drogach objętych centralną koordynacją w woj. śląskim.

(dowód: akta kontroli str. 405-411)

KAP realizuje na śląskich odcinkach autostrad A-1 i A-4 służbę prd polegającą na obsłudze zdarzeń drogowych, kontroli pojazdów podanych w komunikacie OMEGA, reagowanie na wykroczenia drogowe, udziela niezbędnej pomocy uczestnikom zdarzeń drogowych, prowadzi prewencję kryminalną w rejonach MOP oraz wykonuje zadania doraźne. Samochód ETDiE (Ekipa Transportu Drogowego i Ekologii) współpracuje ponadto z KMP/KPP Garnizonu Śląskiego Policji.

WRD realizuje Szczegółowe Zadania WRD KWP w Katowicach określone w Załączniku nr 11 do Decyzji ŚKWP z dnia 25 marca 2013 r.

W dokumentach analitycznych opracowywanych przez WRD, tj. informacjach miesięcznych stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz półrocznych i rocznych analizach i ocenach stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tle efektów pracy policjantów służby ruchu drogowego zamieszczane są dane o miejscach na drogach krajowych i autostradach z woj. śląskiego, gdzie odnotowano największą liczbę zdarzeń drogowych w analizowanym okresie. Dokumenty te przesyłane są do wykorzystania służbowego przez jednostki Garnizonu Śląskiego Policji.

Dane statystyczne obrazujące liczbę zdarzeń drogowych na danym odcinku drogi krajowej lub autostrady przebiegających przez obszar danego powiatu w woj. śląskim służą do występowania do KGP o modyfikację lub zmianę tras typowanych do Centralnej Koordynacji Służby, a opracowania dyslokacji patroli ruchu drogowego na wybranych drogach woj. śląskiego w trakcie działań na drogach.

(dowód: akta kontroli str. 205-244, 293, 379-390)

W okresie objętym kontrolą do WRD nie były przekazywane przez podległe jednostki organizacyjne Policji kopie fragmentów zapisów z wideorejestраторów. Materiały z lat poprzednich były wykorzystane w filmach i prezentacjach obrazujących nieprawidłowe zachowania na drogach.

Na podstawie § 4 ust. 2 Zarządzenia nr 497 KGP z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie pełnienia służby przez policjantów wykorzystujących przyrządy kontrolno-pomiarowe

służące do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego¹⁹, kierownicy komórek ruchu drogowego poszczególnych KMP/KPP woj. śląskiego dysponujących pojazdami wyposażonymi w urządzenia do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego w terminie do 10 dnia każdego miesiąca przesyłali do WRD informację dotyczącą wykorzystania tych pojazdów.

Na podstawie przekazanych danych z informacji każdego miesiąca przeprowadzana była analiza podsumowująca sposób wykorzystania pojazdów przez poszczególne jednostki. Sporządzane sprawozdania po zatwierdzeniu wniosków przez Śląskiego Wojewódzkiego Komendanta Policji przekazywane były do jednostek Policji użytkujących te pojazdy. We wnioskach tych systematycznie Naczelnik WRD przypominał o konieczności przekazywania do WRD materiałów zarejestrowanych przez wideorejestratory, mogących zostać wykorzystanych w działalności profilaktyczno – szkoleniowej.

Jak wyjaśnił Naczelnik WRD w przypadku podejrzenia, że odnotowane wykroczenia przez podległe służby ruchu drogowego mogły zostać zarejestrowane przy pomocy urządzeń do rejestracji zachowań uczestników ruchu drogowego (np. na podstawie analizy bazy danych zawierającej informacje o kierujących naruszających przepisy ruchu drogowego), kierowana była również indywidualnie do kierownika konkretnej jednostki organizacyjnej Policji korespondencja przypominająca o obowiązku przekazywania kopii zarejestrowanego materiału video.

(dowód: akta kontroli str. 412-433)

W przypadku jednego z kontrolowanych patroli (na 3 objęte badaniem) nie realizowano zapisów Zarządzenia nr 609 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów²⁰, które w §15 ust. 10 stanowi, że Policjant, pełniąc służbę na drodze, jest obowiązany stosować w patrolu wieloosobowym jednolite umundurowanie. Stwierdzono bowiem, że funkcjonariusze patrolu T.K. i S.R. posiadali różne bluzy. W wyjaśnieniach przyczyn funkcjonariusze ci podali braki w magazynie mundurowym.

(dowód: akta kontroli str.206)

Odpowiedzialny za zaopatrzenie Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia Ireneusz Góźdz potwierdził braki w umundurowaniu funkcjonariuszy KAP, którzy realizują zadania służbowe w ww. Komisariacie od początku 2013 r. Stwierdził, że dostawy umundurowania są realizowane za pośrednictwem KGP i wskazał, że brakujące elementy umundurowania służbowego funkcjonariuszy KAP zostaną wydane po otrzymaniu dostaw z KGP.

Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia monitorował dostawy umundurowania i zwracał się do służb logistycznych KGP o uzupełnienie braków w umundurowaniu.

(dowód: akta kontroli str. 67-68, 182-184, 194-197)

Zastępca Śląskiego Wojewódzkiego Komendanta Policji insp. Roman Rabsztyn w wyjaśnieniach podał m.in., że *proces mundurowania policjantów w nowe umundurowanie rozpoczął się w 2009r. i trwa do chwili obecnej. Zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego Policji z 2009 r. w pierwszej kolejności mundurowani byli funkcjonariusze ruchu drogowego. W związku z powyższym, policjanci pionu ruchu drogowego pełniący służbę w tym okresie powinni posiadać umundurowanie nowego wzoru.*

¹⁹ Dz. Urz. KGP Nr 9, poz. 41 ze zm. Dalej: „Zarządzenie Nr 497”.

²⁰ (Dz. Urz. KGP z 2007 r. Nr 13, poz. 100 ze zm.) zwanego dalej: „Zarządzeniem nr 609”.

(...) zakupy realizowane są przez Komendę Główną Policji i w ramach dostaw centralnych przekazywane są do poszczególnych garnizonów.(...) w okresie wrzesień - grudzień 2013r. planowane są dostawy dla KWP umundurowania służbowego w ilości ok. 800 kpl. Spowoduje to uzupełnienie brakujących elementów umundurowania funkcjonariuszom ruchu drogowego garnizonu śląskiego.

(dowód: akta kontroli str.436)

KWP podjęła szereg starań mających na celu pozyskanie umundurowania nowego wzoru. Kierowano pisma do pionów logistycznych KGP w następujących dniach: 11 lutego 2011 r., 10 lipca 2013 r., 29 lipca 2013 r. Podejmowano próby uzyskania potrzebnego umundurowania z innych jednostek organizacyjnych Policji na co wskazują pisma z 10 stycznia 2012 r., 17 kwietnia 2013 r., 5 czerwca 2013 r., 18 września 2013 r

(dowód: akta kontroli str. 451-464)

W zakresie realizacji zapisów Zarządzenia nr 609 stwierdzono ponadto, że w dniu 21 sierpnia 2013 r. prowadzący odprawę mł. asp. Mariusz Karbowniczek nie sprawdził, czy funkcjonariusze posiadają wyposażenie osobiste funkcjonariuszy biorących udział w odprawie takie jak legitymacja służbowa, odznaka, broń, kajdanki, gaz. Tym samym odprawa przeprowadzona została z naruszeniem §11 ust. 2 pkt 1 Zarządzenia nr 609, które stanowi, że jednym z elementów odprawy do służby przeprowadzanej przez przełożonego, jest sprawdzenie gotowości do pełnienia służby przez odprawianych funkcjonariuszy.

(dowód: akta kontroli str.380)

W wyjaśnieniach M. Karbowniczek podał, iż *przez zapomnienie nie sprawdził wyposażenia funkcjonariuszy biorących udział w odprawie.*

(dowód: akta kontroli str. 400)

▪ Realizacja zadań przez policjanta ruchu drogowego. Karta pracy policjanta ruchu drogowego

Policjanci prd województwa śląskiego w 2012 r. na kontrolę lub nadzór ruchu na trasie lub w rejonie poświęcili 573.534 h (56,9% czasu pracy), na ręczne kierowanie ruchem drogowym - 6984 h (0,7% czasu pracy), a na obsługę zdarzeń drogowych - 177.778 h (17,6% czasu). Czas przeznaczony na zabezpieczenie imprez to 18.502 h (1,8% czasu pracy), a na pilotaże - 3.565 h (0,3% czasu pracy policjanta prd). Na działania profilaktyczne przeznaczono 6.407 h (0,6%), a udział w rozprawach zabrał policjantom 2.318 h (0,2% czasu pracy). Na sporządzanie dokumentacji służbowej przeznaczono 27.927 h (2,7%), na inne czynności związane z ruchem drogowym - 154.317 h (15,3%).

W I półroczu 2013 r. udział procentowy czasu pracy policjantów prd nie odbiegał znacząco od stanu z 2012 r.. Czas pracy policjantów i udział procentowy czasu poświęconego na poszczególne czynności w łącznym czasie pracy przedstawiał się następująco: kontrola lub nadzór ruchu na trasie lub w rejonie 308.406 h – 56,4%, ręczne kierowanie ruchem drogowym 3.081 h – 0,6%, obsługa zdarzeń drogowych – 88.720 h 16,2%, zabezpieczenie imprez 8.119 h - 1,5%, pilotaże 2.154 h - 0,4%, działania profilaktyczne 3.993 h – 0,7%, udział w rozprawach 1.400 h - 0,3%, sporządzanie dokumentacji służbowej 17.032 h – 3,1%, inne czynności związane z ruchem drogowym 88.430 h - 16,2%.

Policjanci KAP w I półroczu 2013 r. na poszczególne zadania poświęcili następującą liczbę godzin, stanowiących udział w łącznym czasie pracy odpowiednio: kontrola lub nadzór ruchu na trasie lub w rejonie 19.066 h – 60,4% , ręczne kierowanie ruchem drogowym 123 h - 0,4% czasu pracy, obsługa zdarzeń drogowych 1.737 h – 5,5%, zabezpieczenie imprez 139 h – 0,4%, pilotaże 894 h – 2,8%, działania profilaktyczne 140 h - 0,4%, udział w rozprawach 52 h - 0,1%, sporządzanie dokumentacji służbowej 456 h – 1,4%, inne czynności związane z ruchem drogowym 7.113 h - 22,5%.

(dowód: akta kontroli str. 373-378)

Dane ze statystycznych kart czynności policjanta ruchu drogowego wprowadzano zgodnie z terminami określonymi w zarządzeniu nr 1147 KGP z dnia 22 września 2011 r. w sprawie planowania strategicznego, sprawozdawczości i oceny pracy Policji ²¹, tj. do 5 dni od dnia za który sporządzone było zestawienie. Zapisy w statystycznych kartach czynności policjanta ruchu drogowego były zgodne z zapisami i opisami czynności w trakcie służby odnotowanymi w notatnikach służbowych, a także były zgodne z zapisami w systemie SESPOL.

(dowód: akta kontroli str.274-284)

▪ **Weryfikacja absencji chorobowej policjantów**

Problematykę weryfikacji absencji chorobowej policjantów w KWP w Katowicach reguluje wydana w dniu 28 września 2006 r. Decyzja nr 431/2006 Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach w sprawie powołania komisji do zbadania prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich od pracy. W badanym okresie nie powołano żadnej doraźnej ww. komisji, przełożeni funkcjonariuszy prd nie zwracali się z prośbą o powołanie tych komisji.

(dowód: akta kontroli str. 302-303, 398)

▪ **Zdefiniowanie i praktyczne wykorzystanie pojęć "miejsca szczególnie niebezpieczne", "miejsca szczególnie zagrożone" (§ 5 ust. 1 zarządzenia 635 KGP z dnia 22 września 2011 r. w sprawie planowania strategicznego, sprawozdawczości i oceny pracy Policji²²). Sposób i efekty nadzorowania „miejsc szczególnie niebezpiecznych” i „miejsc szczególnie zagrożonych”**

W dokumentach analitycznych opracowanych przez WRD, tj. informacjach miesięcznych stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz półrocznych i rocznych analizach i ocenach stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tle efektów pracy policjantów służby ruchu drogowego zamieszczane są dane o miejscach na drogach krajowych i autostradach z woj. śląskiego, gdzie odnotowano największą liczbę zdarzeń drogowych w analizowanym okresie. Dokumenty te przesyłane są do wykorzystania służbowego przez KMP/KPP woj. śląskiego oraz KAP.

Dane statystyczne obrazujące liczbę zdarzeń drogowych na danym odcinku drogi krajowej lub autostrady przebiegających przez obszar danego powiatu w woj. śląskim służą m. in.:

- do występowania do KGP o modyfikację lub zmianę tras typowanych do Centralnej Koordynacji Służby,
- opracowania dyslokacji patroli ruchu drogowego na wybranych drogach woj. śląskiego w trakcie działań, takich jak „Bezpieczny Weekend”, „Bezpieczna Jedyńka”.

²¹ Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 57.

²² Dz. Urz. KGP Nr 11, poz. 67 ze zm.

W WRD nie zdefiniowano pojęcia „miejsce szczególnie niebezpieczne”, „miejsce szczególnie zagrożone”.

(dowód: akta kontroli str. 293)

▪ **Zgłaszanie uwag i propozycji przez policjantów (§15 zarządzenia KGP 609) i ich wykorzystanie**

W 2012 r. Sekcja Kontroli Ruchu Drogowego WRD skierowała 140 wystąpień do zarządców dróg w sprawie nieprawidłowości w infrastrukturze drogowej. Wystąpienia te kierowane były do GDDKiA Oddział w Katowicach, GDDKiA Oddział w Katowicach Rejon w Gliwicach oraz Stalexport Autostrada S.A. z siedzibą w Mysłowicach.

Funkcjonariusze z KAP w I połowie 2013 r. zgłaszali wnioski i propozycje zgodnie z wyżej przywołanym zarządzeniem. Wskazywali na konieczność zapewnienia ciągłości służby pomiędzy I i II, oraz II i III zmianą służby. Komendant KAP uwzględnił wnioski i wprowadzono do służby patrole w godzinach 10/18 i 18/2. Zastosowanie tego wniosku pozwoliło na skrócenie realizacji zadań w okresach pomiędzy zmianami służb. W omawianym okresie złożono również 133 wnioski w sprawie infrastruktury drogowej. Wszystkie zostały przekazane do zarządców dróg.

(dowód: akta kontroli str.159, 293)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności jednostki w zakresie organizacji i realizacji służby na drogach stwierdzono, że w trakcie odprawy do służby nie sprawdzono wyposażenia odprawianych funkcjonariuszy, a także w przypadku jednego patrolu funkcjonariusze pełnili służbę w niejednolitym umundurowaniu. Opis nieprawidłowości znajduje się powyżej.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

2.2. Systemy wspierające policjantów prd: SWD²³ i SEWiK²⁴

▪ **Wykorzystanie systemu SWD w działaniach policjantów prd**

*Opis stanu
faktycznego*

SWD wg stanu na 1 stycznia 2013r. oraz 30 czerwca 2013 r. wykorzystywany był we wszystkich jednostkach Policji garnizonu śląskiego (32 jednostki Policji) oraz w KWP w Katowicach.

System pozwolił m. in. na:

- usprawnienie sposobu przeprowadzanych odpraw do służby policjantów RD poprzez prowadzenie elektronicznej „Książki Odpraw” oraz elektronicznych „Protokołów z odpraw”;
- planowanie służby na podstawie elektronicznej wersji „Grafiku służby”, a tym samym umożliwienie bieżącego rozliczania policjantów z czasu służby;
- pozyskiwanie bieżących informacji przez Dyżurnego jednostki o realizowanych zadaniach przez poszczególne patrole RD (status patrolu), składach osobowych patrolu oraz jego wyposażeniu, miejscu pełnienia służby, rodzaju dysponowanymi środkami transportu, a tym samym umożliwiającym właściwe zarządzanie posiadanymi siłami;
- dokonywanie sprawdzeń osób, pojazdów i rzeczy przez służbę dyżurną dla

²³ System Wspomagania Dowodzenia.

²⁴ System Ewidencji Wypadków i Kolizji.

potrzeb poszczególnych patroli bez konieczności logowania się do innych systemów informatycznych Policji;

- sprawowanie nadzoru przez jednostki wyższego szczebla w zakresie pozyskiwania informacji o ilości sił RD skierowanych do służby oraz rodzaju przydzielonych im zadań do realizacji i sposobie pełnienia służby;
- bieżące zbieranie informacji o liczbie zdarzeń drogowych z uwzględnieniem wydawanych w tym przedmiocie poleceń przez służbę dyżurną do realizacji;
- bieżące monitorowanie liczby zatrzymanych kierujących będących pod wpływem alkoholu lub innych środków podobnie działających do alkoholu;
- bieżące monitorowanie liczby zrealizowanych „interwencji” przez siły RD zarówno w skali danej jednostki, jak i całego województwa;
- bieżące monitorowanie czasu reakcji na zaistniałe zdarzenie.

(dowód: akta kontroli str. 292)

▪ Funkcjonowanie systemu SEWiK

W KAP sposób rejestracji danych z kart zdarzeń drogowych przedstawia się następująco:

- w przypadku zdarzeń drogowych, gdy na miejscu na sprawcę zdarzenia drogowego nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego, dane z karty zdarzenia drogowego są rejestrowane w KSIP SEWiK przez Kierowników Ogniw. Po zarejestrowaniu karty zgodnie z właściwością miejscową przesyłane są do jednostek Policji na terenie których zaistniało wykroczenie,
- w przypadku zdarzeń drogowych, w których konieczne jest przeprowadzenie czynności wyjaśniających karty zdarzenia drogowego wraz pozostałą dokumentacją (wykonaną na miejscu zdarzenia drogowego) zdawane są przez funkcjonariuszy w czasie zakończenia służby, a następnie przesyłane zgodnie z właściwością miejscową do jednostek Policji, na terenie których zaistniało wykroczenie celem rejestracji w RSoW25 i KSIP26 SEWiK,
- w przypadku zdarzeń wyczerpujących znamiona przestępstwa, bezpośrednio po zakończeniu czynności na miejscu zdarzenia drogowego funkcjonariusze KAP w Gliwicach przekazują całość sporządzonej dokumentacji do jednostek Policji, na terenie których zaistniało przestępstwo.

(dowód: akta kontroli str.345-346)

W § 4 punkcie 5 Zarządzenia nr 635 KGP ustalono, że wypełnioną kartę zdarzenia drogowego wraz z wymaganą fotokopią schematu miejsca zdarzenia, wprowadza się do systemu komputerowego nie później niż 30 dnia od daty zgłoszenia zdarzenia drogowego, jeżeli prowadzone jest postępowanie przygotowawcze lub czynności wyjaśniające.

W jednym z 20 zbadanych przypadków ustalono, że Karta zdarzenia z dnia 27 marca 2013 r. oznaczona numerem nadanym przez KAP: KP-A-535-154/1548/2013 nie została na dzień (przeprowadzenia oględzin) 27 czerwca 2013 r. wprowadzona do systemu SEWiK przez jednostkę terytorialną KMP Mysłowice, która prowadzi czynności w sprawie. Jednostka terenowa KMP Mysłowice prowadziła czynności wyjaśniające i otrzymała od KAP wszystkie oryginalne materiały dowodowe w dniu 2 kwietnia 2013 r. Opóźnienie we wprowadzeniu karty wyniosło ponad 90 dni.

²⁵Rejestr Spraw o Wykroczenia.

²⁶ Krajowy System Informacyjny Policji.

Jak podał w wyjaśnieniach funkcjonariusz odpowiedzialny za wprowadzanie kart mł. aspirant Krzysztof Lewicki: „Praktyka wskazuje, że jedynie jednostka wprowadzająca kartę do systemu SEWIK ma możliwość dalszego wprowadzania zmian w tym systemie w danej sprawie. Takie zmiany pojawić się mogą jedynie w jednostce prowadzącej czynności.”

(dowód: akta kontroli str. 255-273)

W wyjaśnieniach Komendant Miejski Policji w Mysłowicach podał, że przyczyną działania niezgodnego z §4 ust. 5 Zarządzenia nr 635 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 czerwca 2006 r. była niewłaściwa interpretacja przesłanych z KAP materiałów przez asystenta Zespołu do Spraw Wykroczeń Wydziału Prewencji prowadzącego sprawę o wykroczenie w ruchu drogowym. W dniu 1 sierpnia 2013 r. w KMP w Mysłowicach przeprowadzono szkolenie funkcjonariuszy w Wydziale Prewencji ww. Komendy w celu wyeliminowania w przyszłości nieprawidłowości w tym zakresie.

W zatwierdzonych w dniu 22 marca 2013 r. przez Komendanta Wojewódzkiego Policji Szczegółowych zadaniach w punkcie 1.1.a. zapisano, że WRD ma stwarzać warunki do sprawnego i skutecznego działania podległych komórek prd, m.in. poprzez nadzór i kontrolę funkcjonowania systemu SEWIK w zakresie poprawności, rzetelności i terminowości rejestrowania przez KMP/KPP woj. śląskiego i KAP zdarzeń drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 251)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności jednostki w zakresie systemów wspierających policjantów stwierdzono, że w jednym z 20 zbadanych przypadków Karta zdarzenia drogowego nie została wprowadzona do systemu SEWIK terminowo, co wskazało na nierzetelność kontroli i nadzoru w tym zakresie ze strony KWP.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

Opis stanu
faktycznego

2.3. Opiniowanie projektów organizacji ruchu drogowego

Liczba zaopiniowanych projektów zmian organizacji ruchu drogowego (tymczasowe i docelowe) przez KWP wynosiła:

- w 2012 r. – 901,
- w I półroczu 2013 r. – 377,

W większości przypadków wydawane opinie przez organy Policji dotyczyły tymczasowych zmian organizacji ruchu drogowego.

W WRD opracowano „Instrukcję Nr 1/2007 Naczelnika WRD z dnia 20 listopada 2007 r. dot. czynności związanych z wydaniem opinii w sprawach projektów czasowej oraz docelowej organizacji ruchu drogowego”, na podstawie której przygotowywane są opinie dla Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji. Instrukcja określa podstawy prawne opiniowania projektów, rodzaj wydawanych opinii, obieg dokumentów i sposób postępowania z projektami oraz wzory pism związanych z wydawaniem opinii. Z uwagi na to, iż zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem²⁷ opinia Policji nie jest wiążąca dla organu zarządzającego ruchem oraz brak informacji zwrotnej od zarządzającego ruchem o nie uwzględnieniu danej uwagi czy też wszystkich uwag organu Policji do danego projektu nie ma przyjętych

²⁷ Dz. U. Nr 177, poz. 1729, dalej zwanym: „rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem”.

i opracowanych jednolitych procedur w tym obszarze. W przypadku wydania negatywnych opinii przez organ Policji do projektów zmian organizacji ruchu w większości przypadków zmodyfikowane projekty zostały ponownie złożone do zaopiniowania.

W WRD zadaniami związanymi z wydaniem opinii w sprawach projektów czasowej oraz docelowej organizacji ruchu drogowego w zakresie objętym kontrolą zajmowali się:

- Specjalista WRD - mł. asp. M. G. – wykształcenie wyższe – magister inżynier – Politechnika Śląska w Katowicach, kierunek Transport, przeszkolenie specjalistyczne z zakresu ruchu drogowego w CSP w Legionowie,
- Specjalista WRD - mł. asp. M. G. – wykształcenie wyższe – inżynier – Akademia Techniczno-Humanistyczna, kierunek Elektrotechnika, przeszkolenie specjalistyczne z zakresu ruchu drogowego w CSP w Legionowie,
- Specjalista WRD - asp. szt. P. Sz. – wykształcenie średnie – przeszkolenie specjalistyczne z zakresu ruchu drogowego w CSP w Legionowie.

(dowód: akta kontroli str.293-294)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2.4. Priorytety Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji

Opis stanu faktycznego

■ Realizacja w 2012 r. Priorytetu nr III KGP na lata 2010-2012

W „Tabeli kompetencyjnej do priorytetów Komendanta Głównego Policji na rok 2012” w pozycji „Priorytet III: Poprawa Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym” przypisano następujące zadania:

- a) Zwiększenie liczby policjantów RD pełniących służbę na drodze
- b) Dostosowanie właściwych proporcji reakcji policjantów RD na popełniane naruszenia przez określonych użytkowników drogi (kierowca – pieszy) w stosunku do występującego zagrożenia (wypadków drogowych) w tym obszarze.

Dla realizacji zadania nr 1 określono miernik „Procentowy udział policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drodze”. Zgodnie z założeniami na 2012 r. miernik miał być monitorowany na poziomie KWP w Katowicach.

Na rok 2012 KGP w/w miernik określił dla województwa śląskiego na poziomie 41,1 %, tj. zwiększenie o 2,0 % w stosunku do roku 2011. W woj. śląskim w 2012 r. uzyskano miernik na poziomie 44,0%. Na 2012 r. miernik został osiągnięty.

Na dzień 01 stycznia 2012 r. stan zatrudnienia w komórkach ruchu drogowego woj. śląskiego wyniósł 883 policjantów, z dniem 01 stycznia 2013 r. stan zatrudnienia wyniósł 894, tj. wzrósł o 11 policjantów. Dla realizacji zadania funkcjonariusze WRD podjęli m. in. następujące działania:

- dokonali w 5 jednostkach KMP/KPP woj. śląskiego sprawdzenia m. in. z zakresu sposobu wypełniania kolumn w „statystycznej karcie czynności policjanta ruchu drogowego” oraz prawidłowości dokumentowania w notatniku służbowym oraz w „statystycznej karcie czynności policjanta ruchu drogowego” uzyskanych efektów w trakcie pełnienia służby,
- w roku 2012 zaopiniowali 19 wniosków KMP/KPP woj. śląskiego dotyczących planowanych zmian w strukturach ich komórek ruchu drogowego,

– ujęli przedmiotowe zagadnienie w „Analizie i ocenie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tle efektów pracy policjantów służby ruchu drogowego na terenie województwa śląskiego w I półroczu 2012r.” i w „Informacjach miesięcznych stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym”, a następnie przesłano do wiadomości Komendantom Miejskim/Powiatowym Policji woj. śląskiego.

Dla realizacji zadania nr 2 określono miernik „procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi (kierowca – pieszy), a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników”. Efektywność zastosowanych środków prawnych przez policjantów pionu ruchu drogowego w woj. śląskim w stosunku do pieszych musiała być większa w stosunku do zagrożenia, co najmniej o 3,0 %. Zgodnie z założeniami na 2012 r. miernik miał być monitorowany na poziomie KWP. Miernik dla woj. śląskiego na 2012 r. został osiągnięty.

W ramach monitorowania przedmiotowego zagadnienia:

- a. W 2012 roku na terenie garnizonu śląskiego kontynuowano, rozpoczętą w 2009 r. kampanię społeczną pod hasłem „*Ostrożny i przezorny pieszy – w drodze po bezpieczeństwo*”.
- b. W 2012 r. przeprowadzono następujące działania kontrolno – profilaktyczne:
 - przeprowadzono 6 działań pn. „Prędkość” w wyniku, których skontrolowano 11567 pojazdów - ujawniając 8841 wykroczeń z powodu przekroczenia prędkości,
 - sześciokrotnie przeprowadzono akcję p/k „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” w trakcie, których na pieszych zastosowano 6297 środków prawnych,
 - przeprowadzono 6 działań pn. „Alkohol i Narkotyki” w wyniku, których skontrolowano 131089 osób na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, ujawniając łącznie 405 nietrzeźwych kierujących oraz 233 kierujących znajdujących się po użyciu alkoholu,
 - przeprowadzono 4 działania „Truck”, w których skontrolowano 5088 pojazdów, w tym 184 autobusy i 3296 samochodów ciężarowych. Łącznie w tych działaniach policjanci nałożyli 21528 mandatów karnych, zastosowali 116 pouczeń, skierowali 13 wniosków o ukaranie do sądu oraz sporządzili 18 decyzji administracyjnych za naruszenie przepisów o transporcie drogowym,
 - przeprowadzono 4 działań „Bus”, w których skontrolowano 5624 pojazdy, w tym 1842 autobusy. Łącznie w tych działaniach policjanci nałożyli 1690 mandatów karnych, zastosowali 150 pouczeń, skierowali 20 wniosków o ukaranie do sądu oraz sporządzili 4 decyzje administracyjne za naruszenie przepisów o transporcie drogowym,
 - przeprowadzono 4 działania pn. „Pasy”, w których ujawniono 4441 kierujących i pasażerów niekorzystających z pasów bezpieczeństwa oraz 47 przypadki naruszeń przewożenia dzieci w pojazdach,
 - z inicjatywy WRD KWP w Katowicach przeprowadzono na terenie woj. śląskiego 18 działań wojewódzkie pn. „Trzeźwość”, w których skontrolowano 286509 kierujących, ujawniając 867 nietrzeźwych kierujących oraz 624 osoby znajdujące się w stanie po użyciu alkoholu,
 - 44 razy odbywały się działania „Kontrola drogowa – piesi”. W trakcie, których ujawniono 18299 wykroczeń, w tym 15194 popełnione przez pieszych, 399 w relacji kierujący-pieszy i 2706 innych niż ww.
- c. Ujęto przedmiotowe zagadnienie w „Analizie i ocenie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na tle efektów pracy policjantów służby ruchu drogowego na terenie województwa śląskiego w I półroczu 2012r.” i w „Informacjach miesięcznych o stanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym woj. śląskiego”, które przesłano do wiadomości Komendantom Miejskim/Powiatowym Policji woj. Śląskiego.

d. Dokonywano oceny efektywności prowadzonych działań przez poszczególne KMP/KPP woj. śląskiego za pośrednictwem patroli oficerskich KWP. W przypadku stwierdzenia uchybień i nieprawidłowości w realizacji zadań służbowych w trakcie działań kierowana była korespondencja do kierownika jednostki Policji celem podjęcia działań naprawczych.

(dowód: akta kontroli str.294-296)

▪ **Priorytety KWP na 2012 r. i ich realizacja**

Priorytety i mierniki KWP obowiązujące w 2012 r. zostały opracowane przez powołany Decyzją nr 507/2009 Komendanta Wojewódzkiej Policji w Katowicach z dnia 31.12.2009 r. Zespół ds. utworzenia Strategii Wojewódzkiej Policji Śląskiej na lata 2010 – 2012. Priorytety KWP przedstawiały się następująco:

Priorytet I - *Rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości kryminalnej, gospodarczej, w tym przede wszystkim o charakterze zorganizowanym* - zadania: usprawnienie pracy operacyjnej służby kryminalnej, uzyskanie przyrostu liczby ujawnionych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, o charakterze gospodarczym oraz korupcyjnym,

Priorytet II – *Koncentracja patroli pieszych i zmotoryzowanych w miejscach i porach szczególnie zagrożonych* – zadanie: inicjowanie przedsięwzięć w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ścisłej współpracy z przedstawicielami samorządów i społeczności,

Priorytet III – *Optymalizacja wykorzystania zasobów ludzkich* – zadanie: progresja struktur organizacyjnych i etatowych komórek KWP w Katowicach i jednostek Policji województwa śląskiego ze szczególnym uwzględnieniem struktur liniowych.

(dowód: akta kontroli str.296, 304-333)

▪ **Realizacja w 2013 r. Priorytetu nr II KGP na lata 2013-2015**

W „Katalogu Mierników Dla Komend Wojewódzkich (Stołecznej) Policji Na 2013 Rok” w Priorytecie II: Działania Policji skierowane na wzrost poziomu bezpieczeństwa na drogach” przypisano następujące zadania:

1. Zwiększenie liczby policjantów RD pełniących służbę na drodze.
2. Aktywacja działań na rzecz bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, zwłaszcza pieszych.

Dla realizacji zadania nr 1 określono miernik „Procentowy udział policjantów ruchu drogowego pełniących bezpośrednio służbę na drodze”. Zgodnie z założeniami na 2013 r. miernik miał być monitorowany na poziomie KWP.

Na rok 2013 KGP w/w miernik określił dla województwa śląskiego na poziomie 44,09 %, tj. utrzymanie wskaźnika miernika na poziomie 2012.

W woj. śląskim w I półroczu 2013r. uzyskano miernik na poziomie 46,74 %

Dla realizacji zadania nr 2 określono miernik „procentowy udział wypadków drogowych spowodowanych przez określonych użytkowników drogi (kierowca – pieszy), a efektywność zastosowanych środków prawnych w stosunku do tych użytkowników”. Przy czym efektywność zastosowanych środków prawnych przez policjantów pionu ruchu drogowego w woj. śląskim w stosunku do pieszych musi być większa w stosunku do zagrożenia co najmniej o 3,0 %. Zgodnie z założeniami na 2013 r. miernik ma być monitorowany na poziomie KWP. Założony miernik został na dzień 5 lipca 2013 r. osiągnięty.

(dowód: akta kontroli str.297)

▪ **Priorytety KWP na 2013 r. i ich realizacja**

Nie opracowywano Priorytetów Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z uwagi na wyczerpujące pod względem zagadnień Priorytety Komendanta Głównego Policji. Decyzja o nieuwzględnianiu w strategii priorytetów Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji została zaakceptowana przez Komendanta Głównego Policji.

(dowód: akta kontroli str. 297)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

2.5. Pozostałe przedsięwzięcia na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Opis stanu faktycznego

▪ **Wykorzystanie lotnictwa policyjnego w działaniach na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego**

W woj. śląskim nie realizowano działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym z wykorzystaniem lotnictwa policyjnego.

(dowód: akta kontroli str.297)

▪ **Współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi (PSP, pogotowie ratunkowe i inne) oraz udział Policji w regionalnych programach prewencyjnych. Programy inicjowane przez Policję i ich efektywność**

WRD przy współudziale z Wojewódzkiego Sztabu Policji KWP współuczestniczył w opiniowaniu planów działań ratowniczych na autostradzie „A4” (dot. odcinków płatnych) oraz dokumentacji bezpieczeństwa tunelu drogowego w „Lalikach”:

- „Plan działań ratowniczych dla autostrady A4 od 281+686 km (granica woj. Śląskiego i opolskiego) do 312+360 (Punkt Poboru Opłat Żernica)” - w zarządzie GDDKiA – plan został zatwierdzony;
- „Plan działań ratowniczych autostrady A4 od węzła Murckowska w Katowicach (km 340+200) do węzła Balice (km 401+100) - w zarządzie STALEXPORT Autostrada Małopolska s.a. – plan został zatwierdzony;
- „Dokumentacja bezpieczeństwa tunelu drogowego w Lalikach zlokalizowanego w ciągu drogi ekspresowej nr S-69 Bielsko-Biała - Żywiec - Zwardoń” - w zarządzie GDDKiA – obecnie w aktualizacji.

W celu sprawdzenia właściwego współdziałania służb ratowniczych oraz zarządców poszczególnych odcinków dróg:

- w 2011 r. i 2012 r. przeprowadzono wspólne ćwiczenia na terenie tunelu „EMILIA” w Lalikach,
- w 2013 r. przeprowadzono wspólne ćwiczenia na płatnym odcinku autostrady A-4 w rejonie 302 – 303 km.

(dowód: akta kontroli str.32)

Ponadto w woj. śląskim działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego realizowano w ramach współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi na nw. płaszczyznach:

- a) organizowania wspólnych patroli z funkcjonariuszami Straży Miejskich/Gminnych, Inspekcji Transportu Drogowego i Straży Granicznej,
- b) prowadzenia wzmożonych działań kontrolnych np. „NURD”, „BUS”, „TRUCK”, „PRĘDKOŚĆ”, „Kontrola Drogowa – Pieszy” z funkcjonariuszami

Straży Miejskich/Gminnych, Inspekcji Transportu Drogowego, Urzędu Celnego, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, PSP,

- c) zabezpieczenia imprez z wykorzystaniem dróg w sposób szczególny - dotyczy to w szczególności funkcjonariuszy Straży Miejskich/Gminnych i Ochotniczej Straży Pożarnej,
- d) działalności profilaktycznej na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- e) symulacji katastrof w ruchu lądowym, w której brały udział służby ratownicze, w tym Pogotowie Ratunkowe i Państwowa Straż Pożarna. Symulacje katastrof przeprowadzono m. in.: działania „Lotnisko” – symulacja katastrofy lotniczej na Lotnisku w Pyrzowicach (KPP Będzin), symulacja wypadku kolejowego na przejeździe kolejowym „Zatrzymaj się i Żyj” (KMP Bielsko-Biała), symulację katastrofy w ruchu lądowym z udziałem autobusu - działania „Autokar” (KPP Wodzisław Śląski),
- f) prowadzenia szkoleń dla funkcjonariuszy PSP oraz OSP z zakresu przepisów ruchu drogowego, w tym dotyczących kierowania pojazdami uprzywilejowanymi, kierowania ruchem na miejscu zdarzeń drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 298-299)

Oprócz udziału KWP w realizacji Rządowego Programu „Razem bezpieczniej”, realizowane były trzy programy profilaktyczne z inicjatywy WRD. Kontynuowana jest rozpoczęta w 2009 r. kampania ukierunkowana na poprawę bezpieczeństwa pieszych użytkowników dróg, w roku 2012 pod hasłem „Ostrożny i przezorny pieszy w drodze po bezpieczeństwo”. W 2013 r. zainaugurowano kampanie pod hasłem „Żeby Być - Trzeba Żyć – Rok Pieszego 2013”. Jako trzeci element kampanii prowadzi się działania kontrolne p/n „Kontrola Drogowa – Pieszy”.

W 2012 roku zainicjowano kampanię „Z młodym kierowcą w drodze po doświadczenie”, a także w 2012 roku zainicjowano program profilaktyczny pn. „Szacunek + Zrozumienie + Rozwaga = Bezpieczeństwo”, której głównym założeniem jest poprawa bezpieczeństwa motocyklistów.

(dowód: akta kontroli str.299-301)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

3. System badania i oceniania przez KWP efektywności działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku na drogach

3.1. Realizacja przedsięwzięć dotyczących jakości wykonywania działań na rzecz bezpieczeństwa

▪ Przedsięwzięcia w zakresie nadzoru, audytu i kontroli, ich wyniki oraz ich wykorzystanie

Opis stanu faktycznego

W WRD KWP nie przeprowadzano kontroli zewnętrznych. Również audytor wewnętrzny KWP nie przeprowadzał audytu w zakresie zagadnień związanych z prd. Wydział Kontroli KWP nie prowadził kontroli w WRD KWP. Wydział Kontroli przeprowadził jedną kontrolę w KMP Bytom w zakresie planowania i rozliczania czasu pracy funkcjonariuszy WRD (dowód: akta kontroli str. 6-9)

Funkcjonariusze WRD dokonywali sprawdzenia wykonywanych obowiązków

służbowych przez policjantów w trakcie służby patrolowej oraz realizacji innych zadań w ramach prowadzonego tzw. nadzoru instancyjnego.

W 2012 r. wykonali 58 wyjazdowych patroli, w tym 23 patrole oficerskie. W wyniku stwierdzonych uchybień w 27 przypadkach wystosowano wystąpienia pokontrolne. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. prowadzenia dokumentacji służby, wystawianych dokumentów, organizacji i realizacji działań, sprawozdawczości. W ramach nadzoru instancyjnego dokonano kontroli 5 zakresów tematycznych w 21 podległych jednostkach Policji.

W I półroczu 2013 r. wykonali 37 wyjazdowych patroli, w tym 8 patroli oficerskich. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, dot. m.in.: przypadków braku właściwego nadzoru przełożonych, braków opracowania dyslokacji służby lub niestosowania się do dyslokacji, błędów i braków w wystawianych pokwitowaniach i mandatach karnych oraz w notatkach służbowych i rejestrach, niewłaściwego przygotowania policjantów do służby w 7 przypadkach wystosowano wystąpienia pokontrolne, a w przypadkach uchybień omówiono je z policjantami i ich bezpośrednimi przełożonymi. W ramach nadzoru instancyjnego dokonano kontroli 5 zakresów tematycznych w 5 podległych jednostkach Policji.

(dowód: akta kontroli str.148-152)

▪ Skargi na działalność prd, ich rozpatrywanie i wykorzystanie

W badanym okresie do KWP wpłynęło 28 skarg na działalność pionu ruchu drogowego. Skargi były rozpatrywane przez funkcjonariuszy Wydziału Kontroli KWP terminowo. Oprócz odpowiedzi kierowanych do wnoszących skargi, do kierowników jednostek Policji, których dotyczyły skargi, w uzasadnionych przypadkach kierowano wystąpienia, a wyniki postępowań skargowych były omawiane z funkcjonariuszami prd danych jednostek.

(dowód: akta kontroli str. 6-26)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3.2. Pozostałe zagadnienia. Statystyczna ocena stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, analizy porównawcze i wnioski

W 2012 r. w porównaniu do analogicznego okresu roku 2011 w zakresie wypadków drogowych i kolizji drogowych odnotowano tendencję spadkową.

W 2012 roku w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku zanotowano:

- spadek liczby wypadków o 368, tj. o 7,3 %;
- spadek liczby osób zabitych o 12, tj. o 3,5 %;
- spadek liczby osób rannych o 424, tj. o 6,9 %;
- spadek liczby kolizji drogowych o 3559, tj. o 8,0 %.

Wzrost liczby wypadków wystąpił w 5 KMP/KPP, przy czym największy w: Mysłowicach o 41,7%, Mikołowie o 30,9 %, Żorach o 18,8 %. W kategorii kolizji drogowych wzrost wystąpił w 6 KMP/KPP, przy czym największy w Żorach o 22,8 %, Siemianowicach Śl. o 10,3 %, Jastrzębiu Z. o 3,0%.

Największy współczynnik zdarzeń drogowych na 100 tys. mieszkańców odnotowano w m. Katowice – 1607, powiecie częstochowskim (grodzkim i ziemskim) – 1303 i powiecie gliwickim (grodzkim i ziemskim) - 1206. W kategorii wypadków drogowych

największy współczynnik odnotowano w: powiecie częstochowskim (grodzkim i ziemskim) – 185, powiecie tarnogórskim – 163 i powiecie żywieckim - 152.

Główną przyczyną zdarzeń drogowych w odniesieniu do kierujących było nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu – 21,8 % zdarzeń; a w odniesieniu do pieszych nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem – 1,4 % zdarzeń.

Wśród rodzajów zdarzeń drogowych największą ich liczbę stanowią zderzenia pojazdów w ruchu / 48,4 % ogółu wypadków / oraz najechanie na pieszego / 30,2 % ogółu wypadków /. Natomiast wśród kolizji – zderzenie pojazdów w ruchu 66,6 % ogółu oraz najechanie pojazdu na przeszkodę 23,8 %.

Najbardziej zagrożonym dniem był piątek, gdzie odnotowano 17,4 % ogółu wypadków i 17,3 % ogółu kolizji drogowych.

W przedziale dobowym największe zagrożenie wypadkowością wystąpiło: w godzinach 15.00-18.00 – 23,2 % ogółu wypadków, w przypadku kolizji drogowych również w powyższych godzinach – 23,2 % ogółu kolizji drogowych.

Wzrosło zagrożenie w kategorii wypadków drogowych spowodowanych przez kierujących ciągnikami rolniczymi o 12,5 % i motocyklistów 2,1 %, a w kategorii kolizji drogowych spowodowanych przez rowerzystów o 13,3, motocyklistów o 10,6 %, pieszych o 3,2 % i motorowerzystów o 0,3 %.

Zmniejszył się udział wypadków drogowych z udziałem pieszych o 8,5 %.

Spadło zagrożenie ze strony nietrzeźwych sprawców wypadków drogowych o 10,4 %. Nastąpiło poprawa bezpieczeństwa nieletnich (do lat 14), gdzie liczba sprawców w tej kategorii wiekowej spadła o 18,7 %, natomiast ofiar w tej kategorii wiekowej spadła o 8,5 %, największy wpływ na sytuację tą miał spadek liczby sprawców kierujących o 27,0 %, a wśród ofiar również w kategorii kierujących do lat 14 o 22,6%.

W I półroczu 2013 roku na drogach województwa śląskiego odnotowano 1873 wypadki drogowe, w których śmierć poniosło 97 osób, a 2274 doznały obrażeń ciała. Zgłoszono Policji 21 612 kolizji drogowych.

W I półroczu 2013 roku w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku zanotowano:

- spadek liczby wypadków o 332, tj. o 15,1 %,
- spadek liczby osób zabitych o 46, tj. o 32,2 %,
- spadek liczby osób rannych o 426, tj. o 15,8 %,
- wzrost liczby kolizji drogowych o 1276, tj. o 6,3 %.

W I półroczu 2013 r. w porównaniu do analogicznego okresu roku 2012 w zakresie zdarzeń drogowych odnotowano tendencję wzrostową. Na ten stan rzeczyłożył się wzrost liczby kolizji drogowych, natomiast liczba wypadków drogowych spadła. Wzrost liczby wypadków wystąpił w 7 KMP/KPP, przy czym największy w: Mikołowie o 90,0 %, Świętochłowicach o 27,3, Mysłowicach o 25,0 %. W kategorii kolizji drogowych wzrost wystąpił w 21 KMP/KPP, największy w Żorach o 49,7 %, Bieruniu o 30,2 %, Częstochowie o 26,6 %. Największy współczynnik zdarzeń drogowych na 100 tys. mieszkańców odnotowano w powiecie częstochowskim (grodzkim i ziemskim) – 774 m. Katowice – 713, i powiecie gliwickim (grodzkim i ziemskim) - 625. W kategorii wypadków drogowych największy współczynnik odnotowano w: powiecie częstochowskim (grodzkim i ziemskim) – 64, powiecie żywieckim – 63, powiecie tarnogórskim – 62. Główną przyczyną zdarzeń drogowych w odniesieniu do kierujących było nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu – 17,9 % zdarzeń; a w odniesieniu do pieszych nieostrożne wejście na jezdnię przed jadącym pojazdem – 0,9 % zdarzeń. Wśród rodzajów zdarzeń drogowych największą ich liczbę stanowią zderzenia pojazdów w ruchu (49,7 % ogółu wypadków) oraz najechanie na pieszego (28,7 % ogółu wypadków). Natomiast wśród kolizji –

zderzenie pojazdów w ruchu (61,8 % ogółu) oraz najechanie pojazdu na przeszkodę (28,9 %).

(dowód: akta kontroli str.27-48)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. **Podjęcie działań w celu uzupełnienia wyposażenia, zgodnie z przyjętymi dla Komendy normami.**
2. **Podjęcie skutecznych działań w celu zwiększenia liczby przeszkolonych funkcjonariuszy pionu ruchu drogowego.**
3. **Wzmożenie nadzoru nad terminowością wprowadzania danych z kart zdarzenia drogowego do systemu SEWIK.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 9 października 2013 r.

Kontroler
Krzysztof Baron
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Dyrektor
z up. Wicedyrektor

Przemysław Fedorowicz